

Kontrola jakości szczepionek – krajowe i europejskie standardy

Aleksandra Anna Zasada

Zakład Badania Surowic i Szczepionek NIZP-PZH

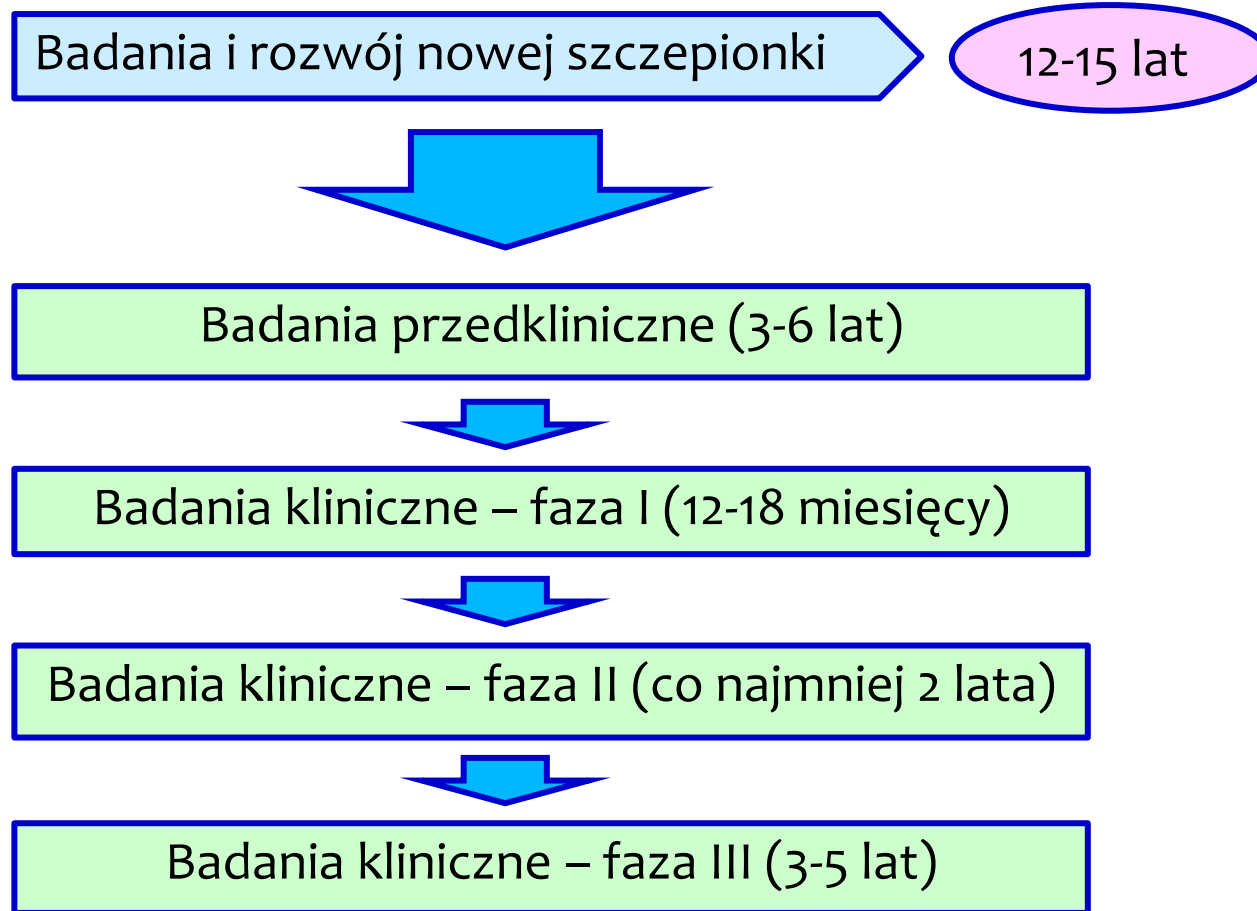
Kontrola jakości szczepionek – podstawa prawna

- Ustawa Prawo Farmaceutyczne (Dz.U. z 2004 r. Nr 53, poz. 533 z późn. zm.) – art. 65 ust 4 pkt 1-3

- Dyrektywa 2001/83/EC Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie wspólnotowego kodeksu odnoszącego się do produktów leczniczych stosowanych u ludzi, zmieniona przez Dyrektywę 2004/27/EC – art. 114

Kontrola jakości szczepionek

1. Badanie bezpieczeństwa i skuteczności szczepionki przed wprowadzeniem do obrotu
2. Dopuszczenie do obrotu szczepionki – rejestracja na poziomie krajowym lub UE
3. Kontrola na każdym etapie wytwarzania prowadzona przez Wytwórcę szczepionki
4. Kontrola produktu końcowego prowadzona przez Wytwórcę
5. Kontrola produktu końcowego przed zwolnieniem na rynek przez niezależne państwowe laboratorium (OMCL – Official Medicines Control Laboratory)
6. Kontrola szczepionek z rynku przez niezależne państwowe laboratorium (OMCL)
7. Monitorowanie bezpieczeństwa produktu przez cały okres jego dostępności na rynku

Kontrola jakości szczepionek – krok po kroku

Kontrola jakości szczepionek – krok po kroku

Badania przedkliniczne

Dobór antygenów
Dobór technologii
Badanie skuteczności i bezpieczeństwa *in vitro* oraz *in vivo*

3-6 lat

Badania kliniczne – faza I

20-50 zdrowych ochotników
Ocena bezpieczeństwa
Dobór bezpiecznej dawki
Identyfikacja efektów ubocznych

12-18 m-cy

Badania kliniczne – faza II

100-300 zdrowych ochotników
Dalsza ocena bezpieczeństwa i immunogenności
Dobór schematu dawkowania

≥ 2 lata

Badania kliniczne – faza III

3000-50000 zdrowych ochotników
Monitorowanie bezpieczeństwa i immunogenności
Badanie jednoczesnego stosowania z innymi szczepionkami

3-5 lat

Kontrola jakości szczepionek – krok po kroku

Rejestracja i pozwolenie na dopuszczenie do obrotu

Rejestracja w Unii
Europejskiej –
Procedura Centralna
(EMA)

Rejestracja w kraju –
Procedura Narodowa
(URPLiWM)

Kontrola jakości szczepionek – krok po kroku

Rejestracja i pozwolenie na dopuszczenie do obrotu

Ocena zysków i ryzyka (risk-benefit ratio)

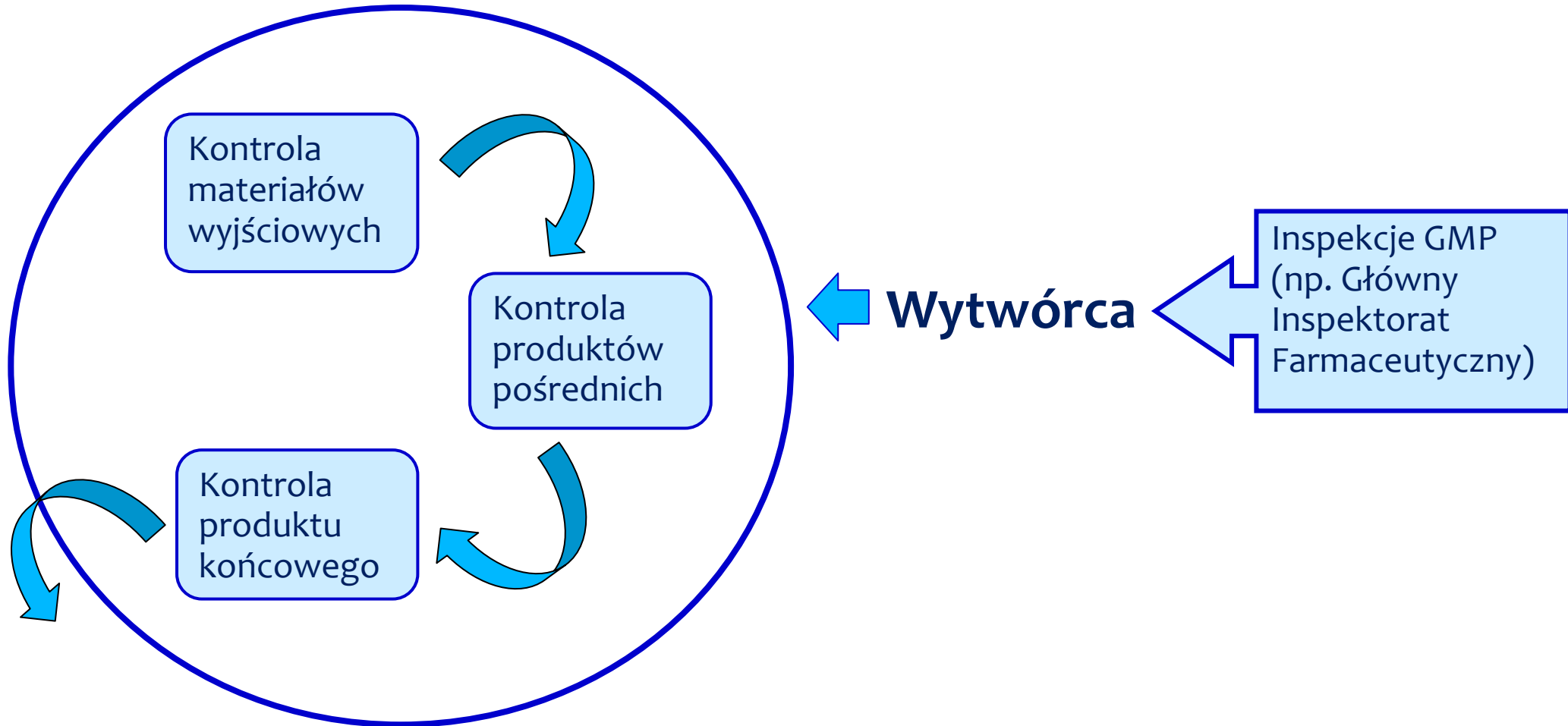
Analiza danych zebranych podczas rozwoju produktu i badań klinicznych

Ocena jakości, bezpieczeństwa i skuteczności

Zgodność z GMP i dobrymi praktykami w badaniach klinicznych i laboratoryjnych

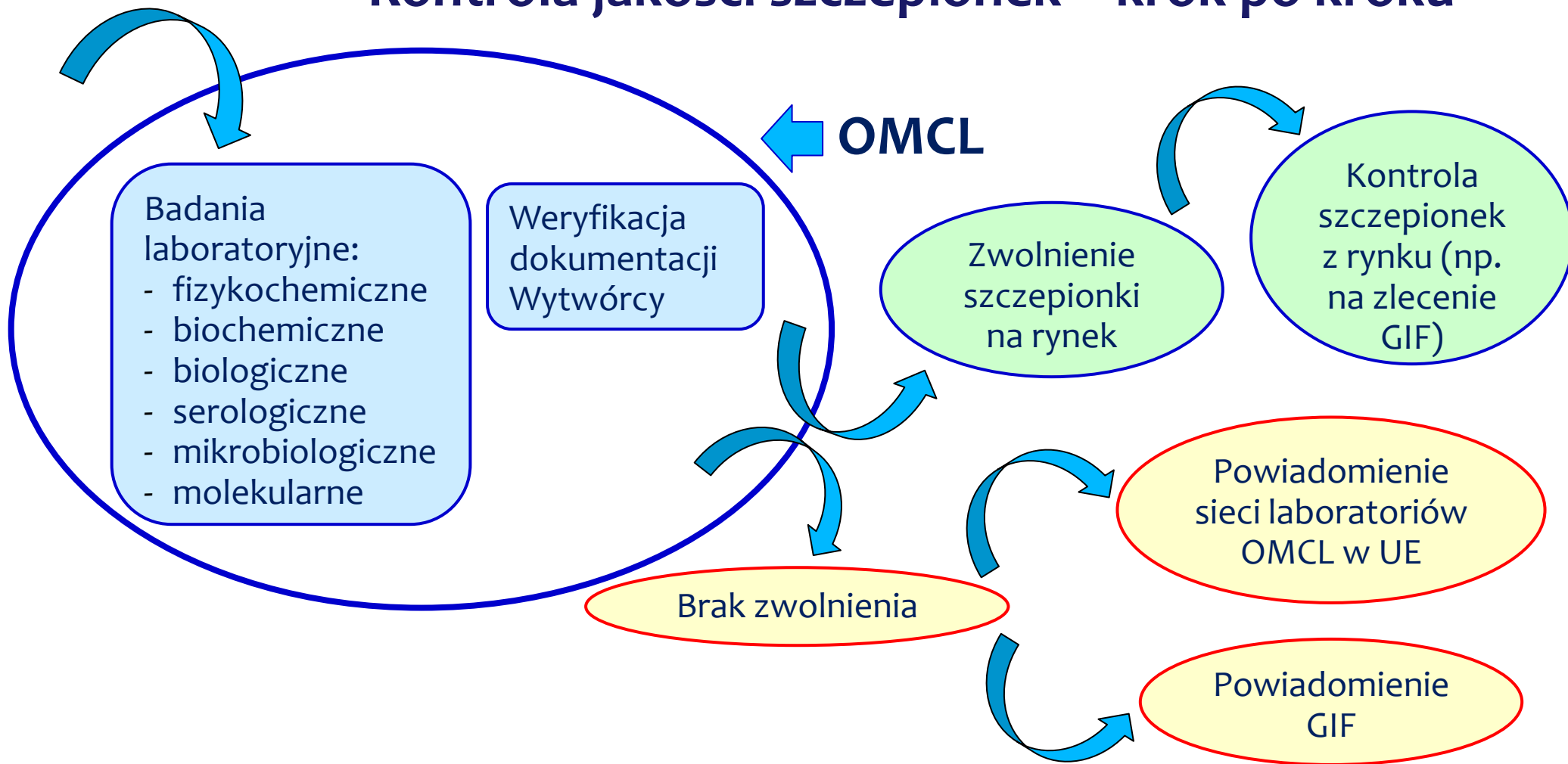
Ocena potrzeb populacji

Kontrola jakości szczepionek – krok po kroku

Kontrola jakości szczepionek – krok po kroku

Kontrola jakości szczepionek – krok po kroku

DTP

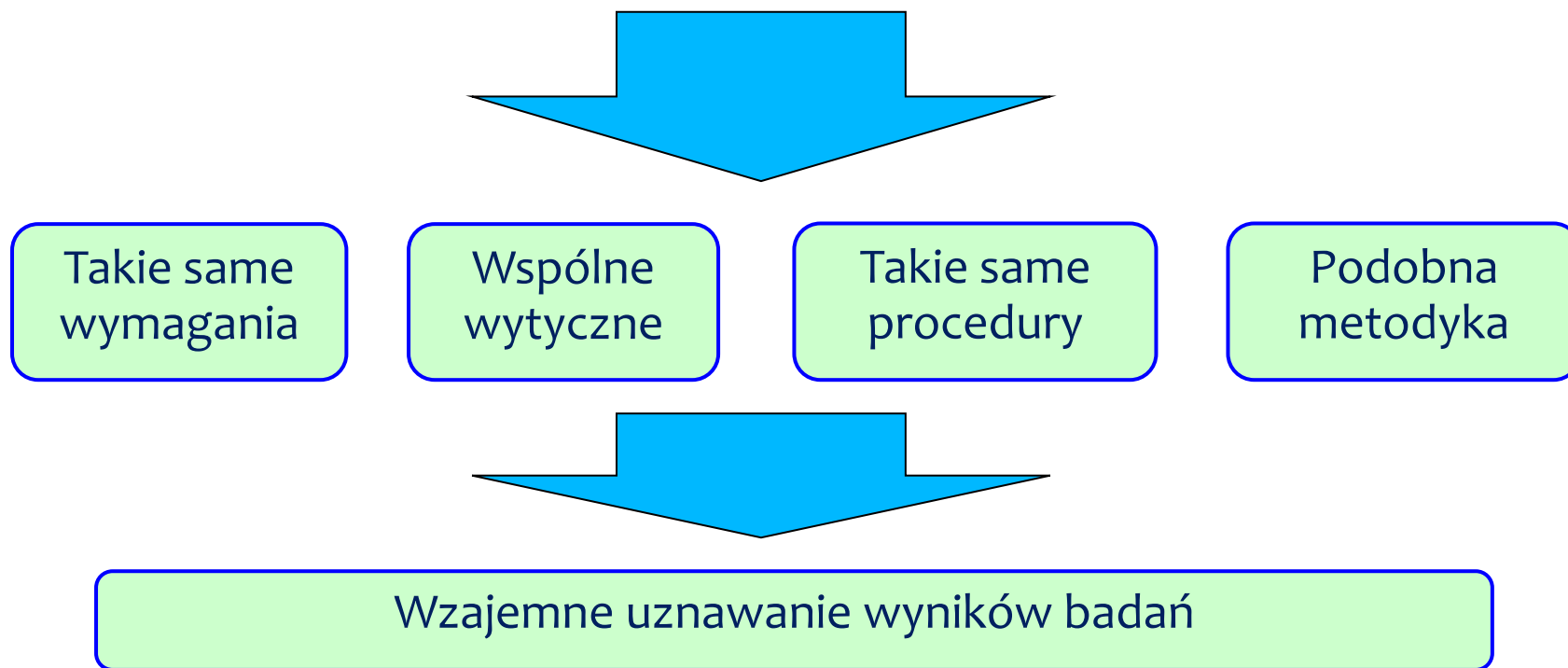
- Wygląd
- Zanieczyszczenia cząstkami widocznymi okiem nieuzbrojonym
- Objętość płynu uzyskiwana z pojemnika
- Aktywność składnika błoniczego
- Aktywność składnika krztuścowego
- Aktywność składnika tężcowego
- Toksyczność składnika krztuścowego
- pH
- Zawartość glinu
- Zawartość wolnego formaldehydu

BCG

- Wygląd
- Wygląd po rekonstytucji
- Tożsamość
- Liczba żywych cząstek BCG
- Termostabilność

OMCL

Laboratoria OMCL w Europie współpracują ze sobą w ramach sieci GEON (General European OMCL Network), koordynowanej przez EDQM (European Directorate for the Quality of Medicines)

OMCL - wymagania

- System jakości ISO 17025
- Akredytacja krajowa (np. Polskie Centrum Akredytacji)
- Certyfikacja EDQM (European Directorate for the Quality of Medicines)

Zwalidowane metody badań

Wykwalifikowany, regularnie szkoleny personel

Analiza trendów danych

Postępowanie z wynikami poza specyfikacją

Wzorcowane i sprawdzane wyposażenie

- Regularny udział (z pozytywnym wynikiem) w badaniach biegłości
- Brak konfliktu interesów (m.in. u pracowników brak związków zawodowych i rodzinnych z firmami farmaceutycznymi)
- Poddawanie się regularnym kontrolom i ocenom

GIF

EDQM

PCA

Podsumowanie

- W całej Unii Europejskiej obowiązują takie same, wieloetapowe procedury kontroli jakości szczepionek
- Każda seria szczepionki przed dopuszczeniem do obrotu jest poddawana badaniom jakościowym w niezależnym państwowym laboratorium
- Każde niezależne państwowe laboratorium w Europie, które wykonuje kontrolę seryjną wstępną szczepionek musi spełniać ściśle określone, wysokie standardy

**Szczepionka = najlepiej kontrolowany
i najbezpieczniejszy produkt leczniczy**

PZH

NARODOWY INSTYTUT
ZDROWIA PUBLICZNEGO

od 1918 r.

